

Mondjesmaat aandacht voor XBRL

“Hbo- en universitaire opleidingen besteden nog onvoldoende aandacht aan XBRL/SBR.” Dat zegt Hugo Esseboom, die aan de wieg stond van Instant Reporting, een expertisecentrum van de Hogeschool van Amsterdam op het gebied van XBRL. Is zijn zorg terecht? Een rondgang langs de universiteiten.

TEKST ADRIE BOXMEER | BEELD CORBIS

Hugo Esseboom is directeur van Humain, een bedrijf dat zich bezighoudt met management en innovatie. Samen met Frank Jonker van CreAim startte hij het project PISZA (Proces Innovatie en Standaardisatie ZAKelijke dienstverlening). Esseboom: “Hiermee willen we zoveel mogelijk instanties in het noordelijke deel van de Randstad betrekken bij de invoering van XBRL. Daar hoort voor ons ook het

onderwijs bij. XBRL is een innovatie die raakt aan beroepen en organisaties, maar die pas werkelijk betekenis krijgt als mensen het weten toe te passen. Daarom is het merkwaardig dat het onderwijs er nog maar mondjesmaat aandacht aan besteedt.”

Om die reden benaderde hij onder meer de Hogeschool van Amsterdam. En met succes, want sinds januari vorig jaar bestaat aan de HvA *Instant Reporting* (zie

kader). Esseboom: “Het is een expertisecentrum dat probeert kennis en kunde over XBRL te bundelen en in onderwijsprogramma's aan te bieden.”

Esseboom ziet met zorg dat de belangrijkste partijen rond XBRL (Belastingdienst, Kamer van Koophandel, CBS, banken en softwareleveranciers) tot nu het onderwijs er nauwelijks bij betrekken. “Ik vind dat een gemiste kans. Aan de andere kant moet het onderwijs zelf ook actiever worden. De samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven vereist specifieke aandacht, kennis en creativiteit wil je zaken in beweging krijgen.”

SUCCES TWIJFELACHTIG

Esseboom mag kritiek hebben op de rol van het onderwijs bij de invoering van XBRL, het betekent niet dat er niets gebeurt. De vraag is echter in welke mate. Barbara Majoor, hoogleraar accountancy aan Nyenrode Business Universiteit: “In totaal besteden wij vier uur college en nog eens vier uur voorbereiding gedurende de hele studietijd aan XBRL. Dat is niet veel, maar tot nu voldoende. Als in de toekomst de Belastingdienst het aanleveren van informatie in XBRL verplicht stelt, of de Kamers van Koophandel doen dat wat betreft de jaarrekening, dan krijgen veel auditors er mee te maken. Op dat moment gaan we drastisch meer aandacht besteden aan XBRL.”

Voor Oscar van Leeuwen, hoogleraar bestuurlijk informatieverzorging aan de Vrije Universiteit, is XBRL één van de nieuwe ICT-ontwikkelingen die aan de VU worden behandeld. “In de accountantsopleiding die zo'n drie jaar duurt, is dat tien uur voor de drie hoofdvakken. Plus nog een uur op ons ICT-college, dus in totaal elf uur. Dat is gezien de huidige ontwikkelingen voldoende. Als het meer

‘Universitair onderwijs moet een wetenschappelijke basis hebben, dat heeft XBRL niet.’

HvA timmert aan de weg met Instant Reporting

De Hogeschool van Amsterdam biedt als enige opleiding op dit moment voor studenten accountancy, bedrijfseconomie en bedrijfskundige informatica een speciaal opleidingsprogramma over XBRL aan. Dat gebeurt via Instant Reporting, een expertisecentrum dat de HvA in januari 2009 is gestart. Hier kunnen de studenten een zogenoemd stage-plusprogramma lopen. Voorafgaand aan een stage of een onderzoeksopdracht krijgen ze circa twaalf colleges van maximaal een dagdeel over SBR/XBRL. Hierbij wordt niet alleen ingegaan op de theorie, maar moeten de studenten ook daadwerkelijk met XBRL werken. Bijvoorbeeld bij het opstellen van een jaarrekening of kredietaanvraag. Inmiddels hebben zo'n 45 studenten succesvol een stage-plusprogramma gevolgd.

XBRL/SBR voor accountants

Deelnemers aan het seminar zullen beter in staat zijn om de impact van XBRL op hun praktijk te beoordelen en stappen te nemen om deze te implementeren. In dit seminar gaan we niet diep in op de techniek achter XBRL, maar krijgt u een overzicht van de kansen en de bedreigingen. Primair zal de aandacht worden besteed aan de non-assurance praktijk, fiscale dienstverlening en advisering.

Datum: 27 april of 2 november 2011
 Locatie: Mercure Hotel Utrecht-Nieuwegein (april), november wordt nader bekendgemaakt

Kijk voor meer informatie op www.nivra.nl/vera. Aanmelding via deze site of het aanmeldingsformulier in de VERA-bijlage.

‘Anderhalf uur is net genoeg om te voldoen aan de eindtermen.’

importantie krijgt, zullen we er uiteraard meer aandacht aan besteden. Maar of het een succes wordt, is nog niet duidelijk. Het zou niet de eerste ontwikkeling zijn waar iedereen het nu over heeft en die over een paar jaar is verdwenen. Het probleem is dat de verstrekkers van informatie niet echt een prikkel hebben om hun informatie via XBRL aan te bieden. Als uiteindelijk niemand het gaat gebruiken, dan verwacht ik dat we het XBRL-onderwijs in de toekomst zullen vervangen door een andere ICT-ontwikkeling.”

OVERVOL ONDERWIJSPROGRAMMA

Aan de Erasmus Universiteit wordt één dagdeel tijdens de gehele studietijd voor

XBRL ingeruimd. Hoogleraar accountancy Hans Gortemaker: “Jan Pasmooij, tot voor kort voorzitter van XBRL Nederland, geeft dan een gastcollege. Ik ben niet van plan er meer tijd voor te reserveren. XBRL is maar een techniek. Interessanter is het om te kijken wat voor gevolgen deze nieuwe techniek heeft op het geven van assurance. Daar besteed ik meer aandacht aan.”

Jim Emanuels, hoogleraar internal control aan de Rijksuniversiteit Groningen reageert laconiek: “Universitair onderwijs moet een wetenschappelijke basis hebben. Je kunt veel van XBRL zeggen, maar dat heeft het niet. Het komt in diverse vakken ter sprake, dan gaat het om een paar uurtjes in de gehele studieduur.

Of dat te weinig is? Het antwoord is heel simpel: met een overvol onderwijsprogramma betekent meer aandacht voor XBRL dat ik andere onderwerpen moet schrappen.”

EINDTERMEN

Ook Eddy Vaassen, hoogleraar accounting information systems aan de Universiteit van Amsterdam, reserveert weinig tijd voor XBRL in zijn colleges. “Anderhalf uur. Dat is net genoeg om te voldoen aan de eindtermen. Aan de universiteit ben je er theoretisch mee bezig terwijl op hogescholen, waarbij de Hogeschool van Amsterdam een voortrekkersrol vervult, studenten ook leren werken met een taxonomie. Ik vind dat geen directe taak van het wetenschappelijk onderwijs. Maar als straks onze afgestudeerden een jaarrekening in XBRL moeten aanleveren, dan verandert natuurlijk alles. Overigens ontstaat er dan een probleem, omdat nog maar weinig accountancydocenten voldoende verstand hebben van XBRL en ICT in het algemeen.”

De laatste opmerking wordt indirect bevestigd door zijn collega Hans Verkruijsse aan de Universiteit van Tilburg, waar tijdens de studie twee uur aan XBRL wordt besteed. “Ik heb in het hooglerarenoverleg BIV aan de orde gesteld dat we meer moeten doen aan de gevolgen van automatisering binnen ons vak. Want dat is tot nu toe een tamelijk onontgonnen gebied.” □